UBND TỈNH NGHỆ AN
SỞ Y TẾ

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NÀM
Độc lập - Tự do – Hạnh phúc

BÁO CÁO
Công tác phòng chống một số bệnh truyền nhiễm có vắc xin dự phòng trên địa bàn tỉnh Nghệ An

(Tài liệu phục vụ hội nghị trực tuyến Bộ Y tế ngày 10/4/2024)

I. Tình hình dịch bệnh truyền nhiễm năm 2023

1.1. Tình hình bệnh Sốt xuất huyết Dengue

- Năm 2023, ghi nhận 1195 ca mắc SXHD (giảm 55% so 2022), tử vong: không; 72 ổ dịch tại 13 địa phương. So với cùng kỳ năm 2022, về cơ bản dịch SXHD giảm cả về quy mô cùng số lượng ca mắc.

- Số ca mắc SXHD xuất hiện ở tất cả các địa phương ngoại trừ huyện nhận cố ca mắc cao nhất là huyện Anh Sơn, địa phương xuất hiện nhiều ổ dịch nhất là huyện Quỳnh Lưu với 21 xã có ghi nhận ổ dịch.

- Số ca mắc ghi nhận tăng lên cao ở khoảng thời gian từ tháng 7 đến khoảng tháng 10 thì bắt đầu giảm nhưng vẫn ở mức cao, đến tháng 12 thì giảm hẳn. Năm 2023, số ca mắc giảm nhiều so với năm 2022, số ca mắc bắt đầu tăng từ tháng 8, đến tháng 12 đã giảm nhưng vẫn còn ở mức cao.

1.2. Tình hình dịch COVID-19

Năm 2023, ghi nhận: 2757 ca/01 tử vong mắc COVID-19. Số ca mắc giảm sâu trong 03 quý cuối năm (lũy tích: 502.233 ca/188 tử vong).

1.3. Bệnh Dại

1.3.1. Tình hình bệnh dại ở người

- Ghi nhân 07 ca tử vong do bệnh dại tại các địa phương: Tân Kỳ 03 ca, Quế Phong 02 ca, Quỳnh Lưu 01 ca, Diễn Châu 01 ca.

- Các trường hợp tử vong đều không tiêm phòng bệnh dại.

- 02 trường hợp nhỏ tuổi không nhận thức được về bệnh dại và gia đình không biết bị phơi nhiễm với vi rút dại nên không đưa đi tiêm phòng bệnh dại.

1.4. Các bệnh truyền nhiễm khác

Bảng 1: Tình hình một số bệnh truyền nhiễm khác năm 2023

TT	Tên bệnh	Năm		
		Năm 2023	Năm 2022	So sánh 2023 - 2022
				(↑, ↓) %

		Mắc	Chết	Mắc	Chết	Mắc	Chết
1	COVID-19	2.757	1	499.427	187	↓496.670 (99,4)	↓186 (99,5)
2	Tay chân miệng	122	0	174	0	↓52 (33,1)	
3	Dại	07	07	06	06	**↑1 (16,7)**	**↑1 (16,7)**
4	Viêm não NB	05	0	07	0	↓2 (28,5)	
5	Cúm	16.388	0	16.861	0	↓473 (2,8)	
6	Thủy Đậu	1.854	0	461	0	**↑1393 (75)**	
7	Adeno virut	1.437	0	115	0	**↑1322 (89,2)**	

Như vậy năm 2023 ngoài 06 trường hợp viêm não nhật bản và 01 trường hợp sốt phát ban nghi sởi, các bệnh truyền nhiễm có vắc xin dự phòng thuộc chương trình tiêm chủng mở rộng khác gần như không xuất hiện trên địa bàn tỉnh nghệ An.

- Về tiền sử tiêm chủng vắc xin Viêm não Nhật Bản của 06 trường hợp trên: Chưa tiêm: 03 trường hợp; Mũi 1: 02 trường hợp; Mũi 2: 01 trường hợp

- Bệnh nhân mắc Sởi là nữ, 4 tuổi, đang học trường mầm non, chưa được tiêm vắc xin phòng sởi.

II. Tình hình một số bệnh truyền nhiễm có vắc xin dự phòng những tháng đầu năm 2024

Tính từ đầu năm đến hết ngày 8/4/2024, trên địa bàn tỉnh Nghệ An ghi nhận các trường hợp mắc bệnh Ho gà, sởi, cụ thể như sau:

2.1. Bệnh Ho gà

- Tính từ đầu năm đến hết ngày 8/4/2024, Nghệ An ghi nhận 40 ca Ho gà tại 34 xã, phường, thị trấn/14 huyện.

- Trong số các xã/phường ghi nhận ca mắc có 01 xã ghi nhận 03 ca, 03 xã ghi nhận 02 ca, các ca mắc này không phát hiện có liên quan về dịch tễ. Đến hiện tại, chưa phát hiện trường hợp mắc bệnh thứ phát.

- Về tiền sử tiêm phòng vắc xin có thành phần Ho gà

+ Chưa tiêm 34 ca (85%)

- ✓ Chưa đủ tuổi tiêm: 24 trường hợp
- ✓ Hoãn tiêm: 09 trường hợp
- ✓ Chưa được tiêm phòng: 01 ca (48 tháng tuổi))

+ Đã được tiêm phòng: 06 ca (15,4%)

2.2. Bệnh Sởi

- Ngày 6/4/2024 – 9/4/2024, Nghệ An có 05 trường hợp sốt phát ban nghi sởi, trong đó có 02 ca đã được chẩn đoán xác định bằng xét nghiệm Elisa, TP Vinh (03 ca) và huyện Nghi Lộc (02 ca) được phát hiện từ ngày 06/04/2024. Qua điều tra, các ca mắc chưa thấy sự liên quan về dịch tễ, là các trường hợp tản phát. Trường hợp nhỏ nhất là 12 tháng, lớn nhất là 7 tuổi có tiền sử tiêm chủng:

+ Chưa tiêm: 4 ca (80%)

✓ Hoãn tiêm: 01 trường hợp

✓ Chưa được tiêm phòng: 03 trường hợp

+ Đã được tiêm phòng: 01 trường hợp (20%)

✓ Mũi 2: 01 trường hợp (Hoãn tiêm mũi 3)

III. Các hoạt động phòng chống bệnh truyền nhiễm đã thực hiện trong thời gian qua.

3.1. Công tác chỉ đạo, điều hành

3.1.1. Đối với Sở Y tế

- Triển khai đầy đủ các chỉ đạo, hướng dẫn công tác phòng chống dịch bệnh truyền nhiễm và tiêm chủng mở rộng của Bộ Y tế và các cơ quan chuyên môn tuyến Trung ương.

- Về công tác phòng chống bệnh truyền nhiễm đã chỉ đạo liên tục qua các văn bản:

+ Công văn số 142/SYT-NVY ngày 15/01/2024 về việc tăng cường công tác giám sát Sởi – Rubella trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

+ Công văn số 198/SYT-NVY ngày 19/01/2023 về việc tăng cường công tác phòng chống dịch dịp Tết Nguyên đán và mùa lễ hội năm 2024.

+ Công văn số 598/SYT-NVY ngày 11/03/2024 về việc tăng cường triển khai các biện pháp phòng, chống bệnh ho gà trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

+ Công văn số 290/SYT-NVY ngày 30 tháng 01 năm 2024 về việc tăng cường triển khai các biện pháp phòng, chống bệnh Ho gà trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

+ Công văn số 743/SYT-NVY ngày 22 tháng 03 năm 2024 về việc tăng cường công tác phòng chống, bệnh sởi.

+ Công văn số 783/SYT-NVY ngày 25 tháng 3 năm 2024 về việc tăng cường công tác phòng chống bệnh sởi.

+ Công văn số: 953/SYT-NVY ngày 08/4/2024 về việc tăng cường triển khai công tác tiêm chủng vắc xin.

3.1.2. Trung Tâm Kiểm soát bệnh tật

Đã ban hành các văn bản triển khai công tác chuyên môn liên quan đến

các bệnh truyền nhiễm thuộc chương trình TCMR:

- Công văn số 30/KSBT-PCBTN ngày 11/01/2024 về thống kê đối tượng và tiêm bù vắc xin trẻ năm 2023.

- Công văn số 77/KSBT-PCBTN ngày 23/1/2024 về việc tăng cường công tác giám sát phát hiện và phòng chống bệnh ho gà.

- Công văn số 225/BC-KSBT ngày 22/3/2024 về việc báo cáo tình hình bệnh Ho gà trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

- Công văn số 271/KSBT-PCBTN ngày 03/04/2024 về việc tổ chức tiêm bù mũi các vắc xin trong chương trình TCMR.

- Trung tâm Kiểm soát bệnh tật đã có 02 văn bản chỉ đạo triển khai tiêm bù cho trẻ năm 2023 mà chưa tiêm đủ mũi các loại vắc xin theo văn bản hướng dẫn. Bắt đầu tiêm từ ngày 12/01/2024 đến nay vẫn đang triển khai tiêm chủng. Đặc biệt trong tháng 01/2024 có những địa phương triển khai 02-03 đợt tiêm chủng.

- Trung tâm Kiểm soát bệnh tật đã làm việc với 02 Đoàn của Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương về công tác phòng chống và điều trị bệnh sởi; kết quả tiêm chủng năm 2023, những tháng đầu năm 2024 và tiêm bù vắc xin trẻ năm 2023.

- Ngày 05/4/2024 được sự chỉ đạo của Sở Y tế, CDC đã tổ chức Hội nghị, Tập huấn triển khai công tác phòng chống dịch bệnh mùa hè và công tác tiêm chủng mở rộng trên địa bàn tỉnh Nghệ An năm 2024 với thành phần là Lãnh đạo Sở Y tế, Lãnh đạo và cán bộ chuyên trách Trung tâm Kiểm soát bệnh tật, Lãnh đạo, Trưởng khoa và cán bộ chuyên trách Trung tâm Y tế tuyến huyện. Tại hội nghị đã thống nhất các nội dung:

- Thống nhất các phương án triển khai hoạt động tiêm vét tiêm bù vắc xin trong Chương trình Tiêm chủng mở rộng; Rà soát và giao chỉ tiêu thực hiện tiêm vét tiêm bù vắc xin tại cho các địa phương cho trẻ 2023 trong tháng 4 và tháng 5 phải hoàn thành mục tiêu trên.
- Chấn chỉnh công tác báo cáo kết quả Tiêm chủng mở rộng; Công tác báo cáo bệnh truyền nhiễm qua phần mềm Thông tư 54.
- Giao chỉ tiêu giám sát các bệnh trong Chương trình Tiêm chủng mở rộng: Sốt phát ban nghi Sởi/Rubella, Liệt mềm cấp, ….
- Tăng cường triển khai các biện pháp tổng thể phòng, chống các bệnh: Ho gà, Sởi, Sốt Xuất huyết, Dại.

3.2. Công tác đáp ứng, xử lý bệnh truyền nhiễm

- Sở Y tế chỉ đạo Thành lập các đội phản ứng nhanh:

+ Trung tâm Kiểm soát bệnh tật 04 đội sẵn sàng hỗ trợ các huyện khi có

yêu cầu. Đồng thời duy trì hệ thống đội trực dịch và báo cáo hằng ngày.

+ Tại các TTYT Huyện 01 đội đáp ứng nhanh, sẵn sàng triển khai các biện pháp phòng, chống tại nơi xuất hiện ổ dịch, nơi có diễn biến bệnh dịch phức tạp.

- Đối với công tác giám sát, điều tra và xử lý ổ dịch:

Hoạt động giám sát, phát hiện sớm bệnh truyền nhiễm được thực hiện sớm, thường xuyên liên tục và đã tăng cường chỉ đạo giám sát để xử lý các trường hợp mắc/nghi mắc hay khi dịch bệnh có diễn biến bất thường tại các địa phương.

➢ Ngay khi có thông tin về các ca mắc Ho gà đầu tiên, Trung tâm kiểm soát bệnh tật đã cử 02 đội đáp ứng nhanh điều tra, xác minh và chỉ đạo triển khai các biện pháp phòng chống bệnh Ho gà tại 06 xã thuộc 02 huyện.

➢ Khi số ca mắc tăng lên CDC đã có quyết định thành lập 03 đoàn giám sát do 03 đồng chí PGĐ làm trưởng đoàn tiến hành chỉ đạo, hỗ trợ triển khai các biện pháp phòng chống bệnh Ho gà tại địa phương (hiện đang duy trì thực hiện).

- Thiết lập chế độ phối hợp giám sát trực tiếp 01 lần/ngày hoặc đột xuất tại bệnh viện Sản Nhi Nghệ An, Bệnh viện Hữu Nghị đa khoa. Thiết lập chế độ thông tin thường trực tại các bệnh viện lớn trên địa bàn.

- Quán triệt tất cả các đơn vị y tế (công và tư) trên địa bàn tỉnh nghiêm túc thực hiện giám sát, phát hiện và báo cáo bệnh truyền nhiễm.

3.3. Kết quả tiêm chủng mở rộng

3.3.1. Kết quả tiêm chủng năm 2023

- Tỷ lệ tiêm chủng đầy đủ cho trẻ dưới 01 tuổi đạt 83,2% (thấp hơn năm 2021 là 95,8% và năm 2022 là 95,9%).

- Tiêm viêm não Nhật Bản mũi 1, 2, 3 cho trẻ 1-5 tuổi đạt mục tiêu đề ra >90%.

- Tiêm Sởi – Rubella cho trẻ 18 tháng tuổi đạt 91,9% (chưa đạt mục tiêu 95%).

- Tiêm DPT cho trẻ 18 tháng tuổi đạt 55,5% (chưa đạt mục tiêu 80%).

3.3.2. Kết quả tiêm chủng mở rộng Qúy I năm 2024

- Tháng 01/2024 trùng lịch tết âm lịch nhưng CDC Nghệ An vẫn chỉ đạo triển khai tiêm chủng.

- Tỷ lệ tiêm chủng đầy đủ cho trẻ dưới 01 tuổi đạt 24,5% (đạt tiến độ 22,5%).

- Tiêm viêm não Nhật Bản cho trẻ 1-5 tuổi đạt 22,8% (đạt tiến độ 22,5%).

- Tiêm Sởi – Rubella cho trẻ 18 tháng tuổi đạt 23,0% (chưa đạt tiến độ 23,8%).

- Tiêm DPT cho trẻ 18 tháng tuổi đạt 31,5% (đạt tiến độ 22,5%).

3.3.3. Kết quả tiêm bù mũi vắc xin trẻ năm 2023

- Vắc xin 5 trong 1 (SII) đã tiêm được 2.678 mũi, đang hết vắc xin và dự kiến tiêm bù 32.133 liều.

- Vắc xin Bại Liệt uống (bOPV) đã uống được 2.179 liều và dự kiến bù 27.807 liều.

- Vắc xin Bại liệt tiêm (IPV) đã tiêm được 1.408 liều (tổng hợp từ trẻ tiêm dịch vụ), đang hết vắc xin và dự kiến tiêm bù 13.149 liều.

- Vắc xin Sởi đã tiêm được 1.569 liều và dự kiến tiêm bù 7.119 liều.

- Vắc xin Sởi – Rubella đã tiêm được 1.247 liều và dự kiến tiêm bù 4.070 liều.

- Vắc xin DPT đã tiêm được 6.662 liều và dự kiến tiêm bù 22.320 liều.

3.4. Công tác xét nghiệm, điều trị

- Về xét nghiệm chẩn đoán, giám sát: Đảm bảo đầy đủ điều kiện nhân lực và trang thiết bị sinh phẩm xét nghiệm chẩn đoán Elisa tại Trung tâm Kiểm soát bệnh tật, xét nghiệm Real time PCR đa mồi tại Bệnh viện Hữu Nghị đa khoa và Bệnh viện Sản Nhi Nghệ An phát hiện đồng thời nhiều tác nhân gây bệnh.

- Công tác điều trị :

+ Thực hiện hiệu quả việc phân tuyến, phân luồng khám, sàng lọc bệnh; đảm bảo công tác thu dung, cấp cứu, cách ly, điều trị hạn chế đến mức thấp nhất các trường hợp tử vong; thực hiện nghiêm việc kiểm soát nhiễm khuẩn, không để lây nhiễm chéo trong các cơ sở khám, chữa bệnh. Triển khai hiệu quả việc thực hiện tiêu chí bệnh viện an toàn phòng, chống dịch bệnh truyền nhiễm.

+ Đảm bảo năng lực thu dung, điều trị bệnh nhân nặng, bệnh nền tại Trung tâm Bệnh nhiệt đới - Bệnh viện Hữu nghị đa khoa Nghệ An, khoa nhiệt đới - Bệnh viện Sản Nhi và các bệnh viện tuyến huyện.

+ Huy động sự tham gia của các cơ sở khám, chữa bệnh tư nhân tham gia công tác quản lý, thu dung, điều trị người mắc các bệnh truyền nhiễm trong trường hợp cần thiết; khuyến khích huy động nguồn lực cộng đồng, xã hội hóa tham gia công tác quản lý, thu dung, điều trị bệnh nhân từ tuyến cơ sở.

3.5. Công tác truyền thông

- Thực hiện truyền thông thường xuyên, liên tục và rộng rãi toàn dân với các nội dung: Vận động tiêm chủng đúng lịch; hướng dẫn phòng bệnh cá nhân, khẩu trang; hướng dẫn chăm sóc trẻ bệnh và cách ly, vệ sinh môi trường.

- Thực hiện nhiều lượt truyền thông, nhiều hình thức truyền thông qua báo chí, đài phát thanh và truyền hình tỉnh, tập san, hệ thống fanpage ngành Y tế; cổng thông tin điện tử các cơ quan y tế.

- Thực hiện đầy đủ các chỉ đạo, hướng dẫn về công tác truyền thông phòng chống dịch bệnh của Trtung tâm truyền thông giáo dục sức khỏe Trung ương.

IV. Thuận lợi, khó khăn

4.1. Thuận lợi

- Nghệ An luôn nhận được sự quan tâm, giúp đỡ của Bộ Y tế, Cục Y tế dự phòng và đặc biệt là Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương.

- Sự chỉ đạo sát sao của Tỉnh ủy, UBND tỉnh; sự phối hợp, giúp đỡ của các Sở, Ban, Ngành cấp tỉnh; sự nỗ lực của các địa phương.

- Sự tham gia của các Trung tâm, Phòng tiêm chủng dịch vụ trên địa bàn toàn tỉnh góp phần vào nâng cao tỷ lệ tiêm chủng và bảo vệ miễn dịch cộng đồng.

4.2. Một số khó khăn, tồn tại

- Việc cung ứng vắc xin bị gián đoạn trong năm 2023 đã ảnh hưởng tới kết quả tiêm chủng, đồng thời ảnh hưởng tới việc phụ huynh hạn chế đưa trẻ đi tiêm do nhiều tháng thiếu vắc xin dẫn đến tình trạng bỏ mũi tiêm.

- Đến thời điểm hiện tại chưa có vắc xin 5 trong 1 (SII) và Bại Liệt tiêm (IPV).

- Việc di biến động dân số, đặc biệt là di chuyển đến các khu công nghiệp ở các tỉnh miền Bắc, miền Nam nên khó khăn trong việc rà soát, quản lý đối tượng và thực hiện tiêm chủng.

V. Nhận định tình hình dịch và các các giải pháp trong thời gian tới

5.1. Nhận định tình hình dịch

Đại dịch COVID-19 làm ảnh hưởng nhiều đến hoạt động tiêm chủng mở rộng, giảm tỷ lệ bao phủ vắc xin trong cộng đồng. Tình trạng gián đoạn trong cung ứng vắc xin của Chương trình Tiêm chủng mở rộng trong thời gian qua đã ảnh hưởng đến tỷ lệ tiêm chủng các vắc xin trên toàn tỉnh. Dẫn đến tích lũy miễn dịch cơ bản của các bệnh phòng được bằng vắc xin trong cộng đồng giảm dần qua các năm làm tăng cao khả năng xuất hiện các trường hợp bệnh.

- Nguồn lây bệnh tồn tại tiềm ẩn rải rác trong cộng đồng và tình trạng tự điều trị khi bệnh mới có các dấu hiệu nhẹ dẫn đến khó kiểm soát, phát hiện sớm làm tăng khả năng xuất hiện các ca mắc mới.

5.2. Các giải pháp trong thời gian tới

Phương châm: Truyền thông rộng rãi, giám sát toàn diện, nâng cao miễn dịch, phân tuyến điều trị và kiểm soát lây nhiễm.

5.2.1. Tăng cường công tác giám sát phát hiện

- Xây dựng quy trình giám sát phù hợp với địa phương trên cơ sở các hướng dẫn chuyên môn. Tăng cường tìm kiếm ca bệnh chủ động trên các nhóm nguy cơ và ca chỉ điểm tại cộng đồng.

- Xét nghiệm tối đa tại cơ sở y tế và các ca nghi ngờ đã được phát hiện. Trả kết quả kịp thời đảm bảo phục vụ công tác phòng chống dịch và điều trị.

- Nghiêm túc thực hiện công tác báo cáo bệnh truyền nhiễm theo quy định. Xây dựng bản tin, báo cáo ngày đối với bệnh Ho gà, Sởi,..

- Giám sát theo dõi đối với các trường hợp được chăm sóc, cách ly tại nhà.

5.2.2. Tiêm chủng mở rộng

- Rà soát đối tượng tiêm chủng trên địa bàn toàn tỉnh và triển khai tiêm bù, tiêm chủng thường xuyên cho tất cả các đối tượng chưa được tiêm chủng đầy đủ, tập trung hoàn thành việc tiêm bù mũi vắc xin trong tháng 5/2024.

- Thường xuyên rà soát tỷ lệ tiêm, đối tượng tiêm, nhu cầu tiêm để đề xuất vắc xin phù hợp với tình hình thực tế của địa phương.

- Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát, bám địa bàn để nâng cao chất lượng cơ sở tiêm chủng mở rộng và tiêm chủng dịch vụ, đánh giá cụ thể tại sao tiêm chậm, tiêm thấp tìm giải pháp và có chỉ đạo kịp thời.

- Tập huấn, hướng dẫn chuyên môn cho các tuyến để nâng cao năng lực tiêm chủng.

- Tiếp tục thực hiện tiêm chủng theo quy trình trên phần mềm TCQG, báo cáo, làm sạch số liệu trên phần mềm.

5.2.3. Công tác truyền thông

- Triển khai truyền thông rộng rãi và truyền thông đích các nhóm nguy cơ. Tăng cường hoạt động truyền thông tất cả các tuyến, vận động người dân đưa trẻ đi tiêm phòng, truyền thông dịch bệnh theo mùa. Tăng cường truyền thông đi vào thực chất, hiệu quả bằng hình thức lồng ghép họp xóm, họp xã. Truyền thông tại các cơ sở khám chữa bệnh, cơ sở giáo dục trên địa bàn tỉnh.

- Hướng dẫn kiểm tra lịch tiêm chủng của trẻ; chủ động đưa trẻ đi tiêm phòng đủ mũi, đúng lịch; các dấu hiệu nhận biết bệnh sớm, đến cơ sở y tế khám và điều trị sớm.

- Thông tin về triển khai kế hoạch tiêm bù tiêm vét vắc xin trong chương trình tiêm chủng mở rộng.

- Hướng dẫn vệ sinh cá nhân, vệ sinh môi trường, theo dõi, chăm sóc và

cách ly ca mắc.

VI. Kiến nghị, đề xuất

- Kính đề nghị Cục Y tế dự phòng hỗ trợ một số loại hóa chất để phục vụ hoạt động phòng chống dịch bệnh truyền nhiễm.

- Kính đề nghị Viện VSDTTW, Chương trình TCMR tiếp tục quan tâm, cấp các loại vắc xin cho tỉnh Nghệ An như: SII, IPV…

SỞ Y TẾ NGHỆ AN